

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมการทิ้งขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดแยก / ไม่คัดแยกขยะก่อนนำทิ้ง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงรายกับการแยกขยะก่อนนำทิ้ง และ (4) ค่าเสียโอกาสของการไม่แยกขยะในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย จากความยินดีที่จะจ่าย เพื่อปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอันเนื่องมาจากปัญหาขยะ

วิธีการศึกษา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยออกแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย จำนวน 250 ครอบครัว โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และแบบเจาะจงกับร้านรับซื้อขยะ จำนวน 2 แห่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองลอจิสติก (Logit Model) โดยเทคนิควิธีการวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates : MLE) และเทคนิคการวิเคราะห์โดยวิธี Marginal Effects

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย ส่วนใหญ่แยกขยะก่อนนำทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 54.8 และทิ้งขยะทุกวันร้อยละ 48.8 ประเภทของขยะที่ถูกคัดแยกมากที่สุดคือขวดพลาสติก/ถุงพลาสติก ร้อยละ 20.9 นอกจากนี้ประชาชนร้อยละ 89.2 ยินดีให้ความร่วมมือในการแยกขยะก่อนนำทิ้งทุกครั้ง หากเทศบาลเมืองเชียงราย จัดวางถังขยะแบบแยกประเภทให้ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดแยกขยะก่อนนำทิ้ง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย ระดับมาก คือความตระหนักในสิ่งแวดล้อม ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่แยกขยะก่อนนำทิ้ง ระดับมากคือ แยกแล้วก็นำทิ้งในถังขยะเทศบาลฯ ดังเดียวกัน

ปัจจัยภูมิหลังของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย ที่มีความสัมพันธ์กับการแยกขยะก่อนนำทิ้ง ได้แก่ อายุ จำนวนบุตร และการเคยเข้าร่วมโครงการรณรงค์เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์ของจำนวนบุตรและ การเคยเข้าร่วมโครงการรณรงค์เพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นบวกตามสมมติฐาน ส่วนอายุ มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐาน โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 0.1 และ 0.01 ตามลำดับ ในส่วนค่าเสียโอกาสของการไม่แยกขยะในภาพรวม เท่ากับ 663,822.41 บาท/เดือน โดยแยกเป็น ค่าเสียโอกาสด้านลดปัญหาการทำลายสุขภาพจากกองขยะมากที่สุด คือเฉลี่ยเท่ากับ 416,589.90 บาท/เดือน รองลงมาคือน้ำเน่าเสียจากกองขยะ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 396,493.10 บาท/เดือน และด้านลดการใช้ทรัพยากรโดยการนำกลับมาใช้ใหม่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 288,263.46 บาท/เดือน

The objectives of this study were (1) to study the patterns of waste disposal of people in Chiang Rai municipality (2) to study the factors influencing the waste sorting/non-sorting behavior. (3) to study factors affecting those behavior and (4) to study the opportunity costs of non-sorting waste using willing to pay for quality of environment.

This study was a survey research using questionnaires to interview a sample group of 250 households and 2 recycling material shops. The data gathered were analyzed by using descriptive statistics and the logit model. The technique of Maximum Likelihood Estimation and Marginal Effects were also utilized.

The result of this study revealed that majority of people in Chiang Rai municipality had their waste sorted by 54.8%. They disposed rubbish everyday by 48.8%. The largest quantity of solid waste sorted were plastic bottles and bags by 20.9%. Furthermore, they are willing to participate in waste sorting by 89.2%, if local government would provide appropriate sorting bins. The study also showed that the most influential factor in waste sorting behavior of the people was their concern for environment. On the other hand factor causing non-sorting behavior was the lack of proper disposal containers provided by the municipality.

As expected, the empirical results showed that the number of children in the family and being trained to conserve environmental amenity had significant positive effect on waste sorting behavior at 10% and 1% level ($\alpha=0.10$, $\alpha=0.01$) but age had significant negative effect at the 1% level ($\alpha=0.01$). The average total opportunity costs of non-sorting waste per month was 663,822.41 baht, which 416,589.90 baht was specified as destruction of health cost, 396,493.10 baht was for polluted water and 288,263.46 baht for the opportunity costs of resource wasted.